

SZERDA

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.

A szerkesztőség kéziratok után. Előfizetések és hirdetések -
számadásra nem állalkozik. Kiadóhivatalhoz intézendők.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hozva: Vidékre postán szállítva
Égész évre 72 korona Égész évre 84 korona
Negyedévre 18 korona Negyedévre 21 korona
Egyes szám ára 30 fillér.

A szerbek megsértik a fegyverszünet feltételeit.

A kormány tiltakozó jegyzéke.

Budapest, nov. 19. (Saját tudósítónktól.) A kormány tiltakozást fog bejelenteni a fegyverszüneti feltételeknek a szerbek által történt megsértése miatt.

A kormány már tegnap éjjel rövid táviratot küldött az antant seregek főparancsnokságához, amelyben jelzi tiltakozó álláspontját. A részleges jegyzék elkészítésével a kormány Berinkegy igazságügyminisztert bizta meg. Az igazságügyminiszteriumban ezügyben tanácskozást folytattak és megállapították a jegyzék szövegét, amely tizennégy pontban felsorolja azon sérelmeket, amelyeket a szerbek a fegyverszünet feltételein ejtettek.

Bartha hadügyminiszter egy ujság munkatársa előtt kijelentette, hogy a tiltakozó jegyzék szövege már elkészült és a ma tartandó minisztertanács elé terjeszti. Ha a minisztertanács azt elfogadja, úgy még ma elküldik az antant hadseregek főparancsnokának. A jegyzék békés szellemben íródott, de erélyesen tiltakozik a sérelmek miatt. A kormány közvetlenül fordul az antant főparancsnokságához, a szerbekre ezen kérdésben szóba sem állunk.

Mind egy szálig!

A magyar szabadság alig született meg, máris mindenfelől kigyók szisztegenek feléje és bölcsőjében akarják megfojtani.

Nem elég a mi belső bajunk a nemzetiségekkel; kívülről is fenyeget a veszély.

A nemzetiségekkel egyelőre holt pontra jutottak a tárgyalások; úgy látszik, a nemzetiségi vezérek többet követelnek, mint amennyit a legliberálisabb gondolkodás mellett is megadhatnánk öngyilkosság nélkül. Ezt a szünetet a nemzetiségi felhasználják a szervezkedésre, a magyar kormány pedig a külföld helyes informálására. Helyes, hiszen végeredményében a népek tanácsa fog dönteni ebben a kérdésben, életérdekünk tehát, hogy a külföld helyesen legyen informálva. Tudják meg, hogy Anglia is tőlünk tanulhatna meg, hogyan bánjon az irekkel. Indiáról nem is szólva. Tudják meg, hogy a breton van elnyomva Franciaországban, a csángó Romániában, nem a tót vagy román minálunk. Évszázadokon keresztül nem tudtuk ezt megmondani Bécsen keresztül, hát mondjuk meg most, mikor Bécs nem akadály a többé a nyílt, becsületes magyar beszédnek sem befelé, sem kifelé.

Napról-napra komolyabb azonban a határainkon fenyegető veszély, elsősorban a csehek részéről.

A csehek most jött meg a bá-

torsága és harci kedve, mikor az egész világ békét sóvárog. Egyetlen ország 1914-ben nem trombitálta a háborus örület olyan vad riadót, mint aminővel a csehek most a világot riasztják. Az ember azt kérdezi: Hol voltak ezek a prágai hősök eddig? Mikor megkapjuk rá a feleletet, akkor egyszerre meg is nyugszunk. Az ilyen hősoktól egyelőre nincs mit félnünk. Ha le is tettük a fegyvert, az ilyen csaholásokra bottal is tudunk megfelelő választ adni. A népek tanácsa biztonnyal kellően fogja értékelni ezt az utóajánlati harciasságot. Közönséges békezevarók ezek a prágai háborus uszítók, akikkel szemben erős várunk a mi igaz ügyünk, feltétlen békeakarunk — és a magyar hazaszeretet. A magyar tengerészek megmutatták már a cseh bandáknak, hogy merre visz az út Prágába; érdekes, hogy a cseh bandákon akkor kellett bebizonyítani, mit ér a magyar tengerészkatona, mikor nincs többé magyar hadihajó és nincs többé magyar tenger. De van magyar becsület s míg az él, addig nincs veszve Magyarország!

Az osztrák-német állam is Magyarország felé sandít és négy magyar vármegyét követel. Erre már igazán nem tud az ember mit mondani. Bécsnek van követelni valója Magyarországon? Hát ki vitt bele bennünket ebbe az egész szerencsétlen háboruba, ha nem Bécs a maga nagyhatalmi hóbortjával, ostoba diplomáciájával? Honnan került ki minden megvert hadvezérünk, ha nem Bécsből? Hova vitték a há-

boru alatt a magyar alföld drága aranyát, buzánkat? Honnan rontották el mestersegesen a magyar nemzet és a nemzetiségek közt a testvéri viszonyt? Kit védtek a magyar katonák az Isonzónál, Tirolban? Honnan rontották meg rövidlátó pénzügyi politikával a valutánkat? Ne kívánják Bécsben, hogy számlát készítsünk Bécs és Magyarország közt, mert még a háborus számla nem a mi kárunkra fog lezáródni, még ha nem is írjuk oda 400 év nyomorát és szenvedését.

Nincs különbség magyar és magyar közt abban a tekintetben, hogy minden betörést a magyar határon át, történjék ez bandák vagy egyelőre türelmes papírra vetett mérges határozatok alakjában, erélyesen vissza kell utasítani. Tegye meg a népkormány a nemzet méltóságának és erejének tudatában minél előbb, mögötte állunk mind egy világ? *

A birodalmi kancellária új vezetője.

Budapest, nov. 19. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A birodalmi kancellária vezetőjévé Baake Kurt irót nevezte ki a birodalmi kormány.

Hazaözlönlik a német hadsereg.

Budapest, nov. 19. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Rajnamenti városokat föllobogózták a hazatérő katonák tiszteletére. A katonák egyre nagyobb csapatokban érkeznek. A hazatérő katonák élelmezéséről gondoskodnak. A Rajnamenti határvárosokon való átvonulás teljes rendben és nyugalommal ment végbe. A csapatok kedve nyugodt és bizakodó.

Az új választójogi törvény megszünteti a virilizmust.

Egységes választójogi törvény.

A képviselőválasztásról szóló törvényjavaslat elkészült. A törvény 28 szakaszból áll és sok tekintetben különbözik a régi és az eddig módosított, újjáalkotott választójogi törvénytől. Most az országgyűlési, a törvényhatósági és községi választójog közös lesz, mind a három egyforma széles alapokon fog nyugodni.

Az egységes választójog alapján a községekről és törvényhatóságok új szervezéséről is új törvény készül,

amelynek leglényegesebb intézkedése az, hogy a *virilizmust* eltörli. Megszűnik tehát a városok vezetésében a vagyon, a nagytőke nyomása, amelylyel minden egyéni érdek érvényesülni tudott a város érdekének rovására.

A törvényhatósági közgyűlések szervezése is átformálódik, amennyiben az a terv, hogy a közgyűlésen ne a főispán vagy polgármester elnököljön, hanem a bizottsági tagok közül választanak elnököt.

A főreáliskola visszahelyezése.

Szülők értekezlete a városházán. Uri küldöttség megy a polgármesterhez.

A nagyváradai főreáliskolába járó gyermekek szülői népes értekezletet tartottak tegnap a városháza dísztermében. Az értekezleten dr. Gedeon Alajos, a főreáliskola igazgatója elnökölt, a kinek megnyitó beszéde után Vucskics Jenő tanár ismertette az egybegyűltekkal az értekezlet tárgyát.

A tanári kar u. i. megfontolás tárgyává tette, hogy egyáltalán megkezdjék-e a tanítást abban az ideiglenes helyiségben, a melyet rendelkezésükre bocsátottak: t. i. a leánygimnázium épületében és arra a meggyőződésre jutottak, hogy a jelenlegi körülmények között délutáni oktatás mellett a felelősséget a tanári kar a gyermekekért sem az iskolában, sem az iskolán kívül nem vállalja. Este 5 órakor mennének haza a gyermekek, akkor már — kivált a tél előre haladtával — ma a biztonsági viszonyok nem kedvezők; az iskolában bent pedig, mikor a lányok déli 1-ig tanulnak és 2 kor jönnek a fiúk, olyan kevés idő állna rendelkezésre, szellőztetésre és tisztogatásra, az a mai járványos időben feltétlenül kevés. A szülők elé a tanítói kar azt a kérdést terjeszti, vállalják-e ők a felelősséget ilyen körülmények közt gyermekeik egészségéért?

Dr. Krüger Aladár szerint a kérdésre csak egy felelet lehetséges: *nem!* Köszönetet mond az igazgatónak és a tanácsi kar-nak azért az igazán atyai gondoskodásért, mellyel a gyermekek iránt viseltetnek. A halottak után csak egyet tehetnek a szülők: mondják ki egyhangú határozattal, hogy semmiféle ideiglenes megoldásba bele nem mennek, hanem követelik a főreáliskola azonnali rendbehozatalát és kimondják, hogy gyermekeiket sehova máshová, mint egyedül és kizárólag a reáliskola saját helyiségébe, járni nem engedik. (Általános helyeslés és éljenzés)

Dr. Moskovits József azt a botrányt tette szóvá, hogy a reáliskolában, mikor az addigi beteg katonák elhagyták, *trachomás, tehát*

fertőző betegeket helyeztek el. (Felkiáltások: Gyalgat!) Ezért példás felelősségrevonást kell követelni, be kell jelenteni az esetet a hadügyminiszternek. Dr. Fehér Márton rámutatott arra, hogy a trachomás betegek részére van itt Nagyváradon egy külön, 4000 betegre berendezett trachoma-kórház, mégis a még itt létező 28 trachomást a reáliskolában helyezték el csak azért, mert az illető orvosnak kényelmesebb dolog a reáliskolába sétálni, mint a trachoma kórházba. Ezt a hallatlan eljárást be kell jelenteni a katonai állomásparancsnokságnak.

Dr. Gedeon Alajos elmondotta, hogy a szülők eddigi erélyes fellépésének megvolt az az eredménye, hogy a trachomás betegeket az iskolából elvitték. Az iskola rendbehozatalára vonatkozólag a mérnöki hivatal állítólag kapott rendeletet, de ott az a fel fogás, hogy vannak sürgősebb munkák is!

Többszöri felszólása után egyhangúlag megállapodtak abban, hogy ma a polgármestertől újabb küldöttség ismét kérni fogja, rendelje el, hogy a mérnöki hivatal minden más munka előtt legelőször a főreáliskola rendbehozatalát kezdje meg és sürgősen fejjeze be. A küldöttségben részt vesznek az összes szülők, akik ma délelőtt 11 órakor keresik fel a polgármestert.

Befejezésül dr. Krüger Aladár lelkes szavakkal aposztrofálta azt az eredményes együttműködést, mely a szülőket és a tanári kart most a bajban összehozta. Ez az együttműködés ne muljon el, hanem maradjon fenn a jobb időkben is és hozzon minél sikeresebb gyümölcsöket a tanítás, a nevelés eredményességére, gyermekeink boldogulására, a jövő iskolájára: a főreáliskola felvirágoztatására! (Éljen és, taps.)

Az igazgató meghatva mondott köszönetet a szülők támogatásáért, mindenben helyesli Krüger szavait, maga is szükségesnek tartja a tanári kar és a szülők együttműködését s ezzel az értekezletet bekecsztette.

A színházi helyárok újabb felemelése.

Erdélyi Miklós szinigazgató, a konzorcium nevében is, a színházi helyárok felemelésének engedélyezését kéri.

A beadványban hivatkozik arra, hogy Nagyvárad városához beadott azon kérelmének, minzerint az újabb átvállalt havi 4000 K fizetése alól mentse fel a város, nem számíthat teljesítésre, valamint a katonazenekar

dotációjának nagymérvű felemelése és a katonai szolgálatból visszatért három színésznek alkalmazása miatt a szintársulatot olyan nagy anyagi zavarok fenyegetik, hogy egyenesen a társulat tagjainak megélhetése forog kockán.

Ilyen helyzetben azon kéréssel fordul a városi tanácshoz, hogy a színházi helyárok-nak 15 százalékkal való felemelését engedélyezze.

Kijelenti Erdélyi Miklós szinigazgató hogy a helyárfelemelésből 6 reá eső százalékról lemond, hogy az egész többjövedelem a szintársulat tagjainak jusson. Hiszi, hogy így megszűnik a szintársulatnál a nehéz megélhetési viszonyok miatt támadt elégtelenség s a tagok legalább meg tudnak élni.

Rámutat még az igazgató, hogy az ország összes nagyobb városaiban magasab-bak a színházi helyárok s egy szintársulat-nak sincs olyan nagy rezsije, mint a nagyváradai szintársulatnak.

A városi tanács kiadta a kérelmet a szinügyi bizottságnak, mivel a szabályrendelet szerint a helyárok kérdésében a szinügyi bizottság illetékes dönteni.

A szinügyi bizottság ma, szerdán délután fél 5 órakor ülést tart, amelyen a kérdés felett határoznak.

Egyházjogászok és a felségjogok.

A Magyar Kurir jelenti: Persián Ádám, a katolikus egyházi ügyek kormánybiztosa, ma délután hivatalos értekezletet hívott össze a megváltozott viszonyok következtében időszerűvé vált egyházjogi kérdések megvitatása végett. A tanácskozás, amelyen K. Kovács Gyula, Hanuy Ferenc, Melichár Kálmán, Beiner János egyetemi tanárok, Csiszárík János c. püspök, volt vatikáni követségi tanácsos, Simonyi Semadam Sándor országgyűlési képviselő, valamint Breyer István prelá-tus-kanonok, miniszteri osztálytanácsos és Gosztonyi Aladár miniszteri tanácsos vett részt, a kormánybiztos elnöklésével folyt le. Beható megvitatás után az értekezlet megállapította, hogy a mai kormányra nézve a felségjogok gyakorlása tekintetében a szukcesszió esete áll fenn a köztársasági államformára való áttérés alkalmával is. A most intézkedő hatalom a felségjogok teljességének birtokába jutott es az értekezlet egyhangúan, egyházjogilag is elfogadhatónak tartja azt az álláspontot, hogy a kormány a főkegyuri jogok birtokában van, a vagyonjogi kérdésekben. Róma megkérdése nélkül is végezheti az adminisztráció munkáját, a kinevezési jog gyakorlásánál pedig egyelőre a püspöki kar feladata, hogy a kinevezés tényéhez az egyházi jóváhagyást megszerezze, mindaddig, amíg e kérdést a kormány véglegesen egyezmény útján nem rendezti.

Az értekezlet helyesnek és szükségesnek tartaná a köztársaság proklamálása alkalmával kihirdetendő emberi jogok sorában teljes válasszabadságnak nemcsak kikiáltását, hanem intézményes biztosítását is, egyelől a katolikusok egyházi önkormányzati jogának a változott viszonyokhoz mért módon való biztosításával, másfelől a többi

felekezetek igényének az 1848. évi XX. t. c. szellemében való kielégítésével. Végül azt óhajtja az értekezlet, hogy a magyar köztársaság a római szentszéknél is notifiáltassék.

A csehek Bártfa előtt.

Budapest, november 19. (Saját tudósítónktól.) Budapestről jelentik: A határrendőrség azt a távirati értesítést kapta, hogy Bártfán minden pillanatban várják a csehek bevonulását.

Harc Fiuméért.

Budapest, nov. 19. (Saját tudósítónktól.) A cseh-szlovák távirati iroda fiumei jelentése szerint az ottani olaszok között éles konfliktus tört ki. Az egyik olasz párt vezére, Vio volt fiumei polgármester olasz torpedónaszádon Velencébe ment, hogy ott Fiumének Olaszországhoz való csatolását kérje. Ezzel szemben a másik olasz párt kívánsága az, hogy Fiume a délszláv állam keretében autonómiát kapjon. Ennek a pártnak hívei külön nemzeti tanácsot alakítottak Fiumében, amely a délszláv nemzeti tanáccsal egyetértésben járt el. Abbáziai jelentések szerint az ottani olasz parancsnok megtiltotta a délszláv lapok terjesztését. Olasz katonák megszállták a postaépületet és kényszerítették a tisztviselőket, hogy az olasz királyra tegyék le a hűségüket.

Fiuméből táviratozzák a cseh-szlovák távirati irodának, hogy oda ma délből három amerikai tiszt érkezett, akik közölték az Egyesült-Államok kormányának abbéli elhatározását, hogy a délszláv területekre amerikai csapatokat fog küldeni.

A békekonferencia december 10-én kezdődik.

Budapest, nov. 19. (Saját tudósítónktól.) Zürichől táviratozzák: A svájci távirati ügynökség párisi értesülése szerint bizonyos, hogy Wilson Lansing kíséretében Európába fog jönni és december 10-én ő nyitja meg a békekonferenciát.

Trieszt nemzetközi kikötő vagy délszláv terület.

Budapest, nov. 19. (Saját tudósítónktól.) Laibachból jelentik: Tusán cseh miniszter közölte a laibachi Nemzeti Tanáccsal, hogy a cseh-szlovák kormány minden erejével támogatja a délszláv állam érdekeit, mert nem engedhető meg, hogy a délszláv állam bárminő hátrányt is szenvedjen az olasz kormánnyal szemben a határok kérdésében. Trieszt vagy délszláv terület lesz, vagy nemzetközi szabad kikötő.

Az amerikai csapatok Cormonsba érkeztek és az országhatárt Görznel is átlépték. Az amerikai csapatok az olaszok által megszállt délszláv területekre igyekeznek. A délszláv Nemzeti Tanács határozatot hozott, amelyben követeli, hogy Trieszt vagy a délszláv államhoz tartozzon, vagy legrosszabb esetben nemzetközi szabad kikötő legyen.

Montenegró kimondja a szerbiával való egyesülését.

Budapest, nov. 19. (Saját tudósítónktól.) Belgrádból jelentik: A montenegrói skupstina ma, 19-én összeül. Ezen az ülésen ki fogják mondani, hogy Montenegró egyesül Szerbiával és a többi délszláv területekkel.

Az osztrák nemzetgyűlés tagjai nem akarnak magyar megyéket.

Kavarodás az államtanács határozata miatt.

Budapest, november 19. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Az államtanácsnak a magyarországi vármegyékre vonatkozó határozata a szocialisták és radikálisok körében nagy rosszalással találkozott. A határozatot nagy politikai hibának tekintik, amely egyrészt rákényszeríti Magyarországot, hogy Német-Ausztria ellenségeinek sorába lépjen, másrészt ennek folytán a Magyarországtól remélt élelmiszerszállítványok kétségessé váltak. A nemzetgyűlés tagjai között

élénk mozgalom észlelhető, amely az elhamarkodott határozat elvetését kívánja. Főként a szociáldemokraták helytelenítik a határozatot, akik már az államtanács ülésén tiltakoztak az annexiós törekvések ellen. A határozat következtében támadt nézeteltérések súlyos politikai válság magvát rejtik magukban, nem lehetetlen, hogy a kormányból a nagynémetek kilépnek s csak a szociáldemokraták és keresztényszocialisták maradnak benn.

A szerbek kivonultak Fiuméből.

Az olaszok elfoglalták a várost.

Budapest, november 19. (Saját tudósítónktól.) Vasárnap reggel az antant államok képviselői tanácskozásra gyűltek össze. E tanácskozáson elhatározták, hogy Fiumét valamennyi csapatnak, szerbnek, olasznak egyaránt ki kell üríteni.

Erre a szerb katonaság elhagyta a várost és Portoréig visszavonult.

Az olasz csapatok megtudva a szerb visszavonulást, a tenger felől a városba

özönlöttek, megszállták a várost, a délszláv vezetőséget eltávolították.

Az a hír, hogy az olaszok elfoglalták Fiumét, a délszlávok körében nagy elkeseredést keltett. A zágrábi Nemzeti Tanács azonnal rendkívüli ülést tartott, amelyen kimondták, hogy az antant kormányoknál tiltakozást jelentenek be az olaszok eljárása ellen. Az olasz parancsnok azzal az ürügygyel szállta meg Fiumét, hogy az ottani olasz lakosság ellen zavargások voltak készülöben.

A szerbek Versecen, Nagybecskerekén.

Budapest, nov. 19. (Saját tudósítónktól.) Versecről jelentik: Lányi Márton verseci főispán ma jelentést tett a kormánynak a Versecen történt eseményekről, ahol a szerbek elvágták a hatóságok telefon összeköttetéseit Budapesttel, a helyi beszélgetéseket pedig kihallgatták. Minden hatóságot eltávolítottak, a polgármester és főjegyző helyeket szerbekkel töltötték be.

Nagybecskerekéről jelentik: A város megszálló szerb csapatok parancsnoka falragaszokon felhívta a lakosságot, hogy a fegyvereket 24 órán belül szolgáltatassa be. Aki a rendeletnek nem tesz eleget, rögtönítélő bíróság elé kerül. A városban mindenki szabadon folytathatja foglalkozását, a tiszték azonnal jelentkezni tartoznak. Az igazgatási hatalmat a nagybecskereki szerb Nemzeti Tanács vette kezébe.

Az Ukrániában álló csapatok között is megkezdődött a bomlás.

Hoffman tábornokot meggyilkolták.

Budapest, november 19. (Saját tudósítónktól.) Kielből jelentik: Lapjelentések szerint az Ukrániában álló csapatok között is megkezdődött a felbomlás. — A katonák küldöttségileg kérték Hoffmann tábornokot a leszerelés elrendelésére, aki ezt a kérelmet elutasította. Mikor a katonák ezt megtudták, közrefogták a hadsereg főparancsnóság épületét, minden tiszt elmenekült, csak Hoffmann tábornok maradt a helyén. A katonák a tábornokot egy órára kikötötték, azután szuronydöfésekkel meggyilkolták. A lázadó katonák a parancsnokság pénztárából 80.000 koronát elraboltak.

Összehívják az Internacionálét.

Budapest, november 19. (Saját tudósítónktól.) Münchenből jelentik: A Politiken Amsterdamból arról értesül, hogy Wanderweldének, mint az Internacionale elnökének az a szándéka, hogy a legközelebbi időben a nemzetközi szocialista kongresszust Brüsszelbe egybehívja.

Az olaszok hazaküldik a fegyverszünet napján ejtett foglyokat.

Budapest, nov. 19. (Saját tudósítónktól.) Megbízható forrásból eredő értesülés szerint az olasz hadvezetőség elhatározta, hogy azon osztrák magyar csapatbeli embereket, akiket a fegyverszünet megkötése napján a fronton visszatartott, szabadon bocsátja és csoportonként hazájába visszaküldi.

A ruharendelelet.

A ruharendelelet, melyről tegnap egy táviratunk csak röviden és részben hiányosan számolt be, a következőképp szól:

Az egész ország területén minden tizen-nyolc évnél idősebb férfilakos tartozik ruha, fehérnemű- és cipőkészletének az alábbi kulcs szerint megállapított részét térítés nélkül a hatóság rendelkezésére bocsátani. A tényleges szolgálatot teljesítő katonai személyekre egyelőre ez a rendelet nem terjed ki, azonban a tartalékos, nyugdíjas és szolgálaton kívüli katonai személyekre kiterjed.

A ruha beszoigáltatása.

Ruhanemüekből a nadrágot, mellényt, kabátot és felsőkabátot kell beszoigáltatni. Mentések a beszoigáltatás alól azok, akiknek a felsorolt ruházati cikkekből három-három darabnál nincs nagyobb készletük. Frakk, szmoking, diszmagyar, a színészek szinpadri ruhája és vászonruhája nem számít. Felsőkabátnak számít bunda, fél kabát, átmeneti kabát, felöltő, köpeny együttesen.

Katona és polgári ruha egyaránt számít. A beszoigáltatás kulcsa a következő: 4-6 darabig terjedő készletből beszoigáltatandó 1-1 darab, 7-9-ig 2-2 darab, 10-12-ig 3-3 darab, 13 daraból álló készletből 4-4 darab, 14-15-ig 5-5 darab, 16-ból 6-6 darab, 17-20-ból 7-7 darab, 21-ből 8-8 darab, 22-ből 9-9 darab, 23-ból 10-10 darab, 24-ből 11-11 darab, 25-ből 12-12 darab. A 25 darabon túl terjedő készletből a készlet felét kell beszoigáltatni. Páratlan darabszám esetén az utolsó darab nem számít.

A cipők beszoigáltatásának kulcsa.

A cipők beszoigáltatására ugyanaz a kulcs érvényes. Akinek tehát három párnál nincs több cipője, nem szolgálatot be egy párt sem. Cipőnek számít férficipő, csizma, bakancs és félcipő együttesen. Orthopéd és egyéb gyógycipők nem számítanak.

Mennyit kell adni fehérneműből?

Féhrnemüekből inget és alsónadrágot kell beszoigáltatni. Ingnek nappali s hálóing együttesen számít. Mentés a beszoigáltatás alól az, akinek fehérnemüekből 7-7 darabnál nagyobb készlete nincs.

A kötelező fehérnemü beszoigáltatás a következő: 8-12 darabig terjedő készletből beszoigáltatandó 1-1 darab, 13-18-ból 2-2 darab, 19-24-ből 3-3 darab, 25-ből 4-4 darab, 26-30-ból 5-5 darab, 31-ből 6-6 darab, 32-36-ból 7-7 darab, 37-ből 8-8 darab, 38-42-ből 9-9 darab, 43-ból 10-10 darab, 44-49-ből 11-11 darab és minden további tucat után további két-két darab szolgálatandó be. Megkezdett félutacatból 3 darabig 1 darab, 3 darabon felül 2 darab szállítandó be.

Ugy a ruhanemüekből, mint a fehérnemüekből, valamint a cipőkből a beszoigáltatandó a beszoigáltatandó mennyiséget készleteiből szabadon választja.

Ki tarthat igényt a ruházati segítségre?

Minden leszerelő katona, akinek ruházata vagy cipője lerongyolódott és akinek készlete nincs, megfelelő ruházatról pedig vagyoni viszonyai folytán maga gondoskodni nem tud, igényt tarthat arra, hogy a kötelező beszoigáltatás alapján összegyűjtött ruházati cikkekből abban a városban vagy községben, ahol állandóan lakik, megfelelő segítségben részesüljön. Katonai egyenruha és polgári ruha között nem lehet váltogatni.

Összeírás és ellenőrzés.

A ruházati cikkek beszoigáltatása összeírás alapján történik. Aki az összeírás cél

jára hamis adatokat szolgáltat vagy akár saját, akár más készletét elrejtli, illetőleg a hatóságot megtéveszti, annak egy rend ruhán, egy felsőkabátot és egy pár cipőn felül való ruhakészletét a hatóság az ellenőrzés alkalmával elkobozza. Azonkívül 2000 koronáig terjedhető pénzbírsággal vagy hat hónapig terjedhető fogházza büntethető. A rendeletet a magyar hadügyminiszter hajtja végre.

A törvényhatóságok első tisztviselői a katonai hatóságok közreműködésével gondoskodnak a rendelet végrehajtásáról.

Ingyenfa a szegényeknek.

Csizmát kap a rendőrlegénység.

Tegnap ismét ülést tartott Nagyvárad város tanácsa. Ezúttal főleg a szegények és a község tűzifaellátásáról tanácskoztak.

Komlóssy József tanácsos előterjesztette Balogh Árpád faüzemvezető kimutatását, amely szerint a szegények részére 1600 métermázsa vágott tűzifa áll a város rendelkezésére. A tanács ezen fakészlet kiosztásának megkezdését elrendelte. A fautalványok kiadását a Nemzeti Tanács és a Feminista Egyesület közbejöttével ez évben Kemény L. Ignác rendőrkapitány fogja végzezni.

Az 1600 métermázsa vágottfát akként osztják ki teljesen ingyen a szegények között, hogy egy-egy családnak 3 métermázsa fa kiutalását engedélyezik és pedig az ingyenfában elsősorban a rokkantak és a hadiözvegyek részesülnek s azután a teljesen szegények. A kiutalt fa házhoz fuvarozását a városi igákkal teljesítik.

Előterjesztést tett továbbá Komlóssy József tanácsnok, hogy tűzifára ujabban két ajánlat érkezett be és pedig Faragó Vilmos bihari kitermelő 8 vagon fát maximális aron és Silberstein Márton krajnikfalvai lakos 50 vagon fát a maximális áránál vagononként 90 koronával olcsóbban hajlandók a városnak átadni.

A tanács mindkét ajánlatot elfogadta s a vétel keresztülvitelével Balogh Árpádot biztáta meg.

A városnak nagyobb mennyiségű fakészlete van különböző helyeken, amelynek befuvarozása eddig lehetetlen volt. Megbiztáta a polgármester, hogy a legsürgősebben feliratilag forduljon a belügyminiszterhez, hogy a fuvarosok kötelező kirendelésére esetleg távirati úton adjon felhatalmazást.

Jellemzi a mai állapotokat, hogy a városi igákhoz nincsen elég kocsis. Felhívják a munkaközvetítő hivatalt, hogy 6-10 kocsis felvétele iránt járjon el.

Elhatározta a tanács, hogy a december 1-én megnyitandó anya- és gyermekvédő női intézmény a városi Bazárépület két szobájában helyeztesse el.

Jánossy Gyula tb. főkapitány a rendőrség csizma szükségletéről tett jelentést. A rendőrök nincsenek csizmával ellátva, lábbeli nélkül pedig szolgálatot nem teljesíthetnek.

A városi tanács felhatalmazta a közéletmezési ügyosztályt, hogy a Hangyaszövetkezetnél leraktározott árukból megfelelő csizmát bocsásson a rendőrök rendelkezésére, az 1919. évi csizmapénz ellenében.

Végül Rimanóczy Béla villamos igazgató bejelentette, hogy a nagy fogyasztók közül sokan, különösen a kávéházak nem tartják be azon rendelkezést, hogy a világiást eddigi fogyasztásuk 50 százalékára redukálják.

A tanács akként intézkedett, hogy azoktól a kávéházaktól, amelyek a villanyvilágítás redukálására vonatkozó rendeletet nem tartják be, egyszeri figyelmeztetés után az áramszoigáltatást azonnal megvonják.

A polgárórség közleményei

Figyelmeztetés a polgárórséghez. Felkérem a Szacsvey utca 24-39-ig, Hentes-, Pecze-, Rövid- és Hosszu utcákban polgárórségi szolgálatot teljesítő polgárokat, hogy szolgálatukat nagyobb lelkesedéssel és kötelességtudással teljesítsék, mint eddig. Ha polgári kötelességünket nem teljesítjük, előbb utóbb csak magunk látjuk a kárát s a közönnyel családunk, magunk élet és vagyonbiztonságát veszélyeztetjük. Szolgálati beosztások a Szacsvey utcai gyógyszerár kirakatában vannak kifüggesztve. Az órszoba Mezey Mihály utcában, Pozsonyi-féle cselédelhelyező-intézetben van. Ujabb jelentkezések Neumann Miksa főhadnagynál (Szacsvey utca 52.) délután 2 és 3 óra között történik. A polgárórség parancsnoksága nevében Csanda Endre.

Adományok a polgárórségnek. Weisz Sámuel Nyárfa-utca 8. számú ház tulajdonosa, 55 éves, a polgárórség céljaira 500 koronát adományozott. — Schwartz Gyula földbirtokos szintén a polgárórség céljaira 200 koronát adományozott.

A Tisza Kálmán-téri órkülönítmény helyisége és melegedőhelye a Jakab Mihály utcai református tanítóképző helyiségében van.

Bizottsági járulakot fizetők névsora.

Közlöm a bizottsági járulakot fizetni köteles egyének névsorát:

Ambrózi Márton, özv. Antalóczy Józsefné, Arató Ferenc, Aufrecht Mór, Andriská János, Biharm. Aruforg. rt., dr. Adorján Emil, Benrád Albert, Blau Sámuel, Bleier Ignátz, Boros János, Benedek Jenő, Berkovics Mór, Bauma János, Bródi Samu, Biró József, Barts Ernő, dr. Balasa Alfonz, Bakó István, Boros Jakab, dr. Berkovits René, Balázsházi Bertalanné, Baráthy Gyula, Benkő Arthurné, Blau Lajosné, Berettyó vizszabályozás, Balogh Károly, Berger Adolf, Boros Jenő, Bondra Pál, Borgida Béla, Csillag Ignác, Csanda Endre, Czitter Lajos, Czeglédy Jeremiás, Csala Gusztáv, Deutsch Benjámin, Deutsch Ignác, Dudás Kálmán, Darvas István, Danese János, dr. Demetrovics Elek, özv. Daday Józsefné, Darabont Gyula, Engel Jakab, Engländer Bernát, Erdős Albert, Ehrlich Manó, Eisenberger Bernát, Eichner Sándor, özv. Ehrlich Jánosné, Erdélyi Miklós, Eisenberger Salamon, Elite kávéház, Engel Dezső, Emke kávéház, Farkas István, Flegmann Armin, Fodor Gyula, Frankó Géza, Fränkl Ignátz, Hercz Imre, Fränkel Hermann, Fried Szeréna, özv. Solésingerné, Fekete Sándor, Fuksz Jakab, Fabián Imre, Friedmann Mayer, Fleischer Ignátz, Fehér Gyula, Fábry József, Farkas és Glückmann, Frisch Adolf, dr. Fássy Lajos, dr. Fleischer Lajos, Fischer Jenő, Frölich József, dr. Frankó Endre, Fehér Jenőné, Friedländer Ernő, Friedländer Sámuel, Fényes Manó, Friedmann József, Fuksz Izsák, Friedmann János, Germán Károly, Glück Lajosné, Goldberger Lajos, Grosz Béla, dr. Grosz Samu, Grosz Sámuel, Grosz Sámuel kávézó, Grünstein Béla, dr. Gemánt Jenő, Gellmann Antal, Goldfader Ede, Grosz Géza, özv. Grunwald Mór, Gal József, dr. Grosz Menyhért, özv. Gruwald Henrik, dr. Gerő Sándor, dr. Grosz Imre, Goldhammer Albert, Grüner József, Gorda Vilmos, Goldberger Izidor, Gerő Laosné, Hajnal Izsó, Hartmann Sándor, özv.

Helli Józsefné, Heller Izsák, öz. Herschmann Fülöp, Hönig Albert, Huszár Adolf, Hegedüs Rezső, Hönig Mór, Havas Mór, Huzella Gyula, Hegedüs Nándor, Havasi Zsigmond, Herbszt Fülöp, Hönig Ignátz, Hlatky Endréné, Hansély István, Hasz Fülöp fia, Haas Lipót, Hitter és Lób, Hönig Dávid, Herskovics Jakab, Havranek János, Hirsch József, Hófehérke áruház.

Felkérem a felsorolt egyéneket, hogy a biztonsági járulékos-szeget Városháza, földszint 3. sz. szobában haladéktalanul befizetni sziveskedjenek.

Juricskay,
pénz- és adóügyi tanácsos.

Hadseregek egy szobafestő ellen.

Max Milián román kispap levele Brassóból.

Max Milián román papnövendék tavaly Nagyváradon, Grósz Jónás szobafestőnél lakott. Abban az időben a fiatal embert hazatérés miatt perbe fogták és Grósz kihallgatása alkalmával terhelőleg vallott. Max Milián ezért nagyon megharagudott a szobafestőre, olyan nagyon, hogy azóta folytonosan fenyegeti, még pedig úgy, hogy — jellemző — nem az ő, hanem a Romániából jövő vitéz seregek fogják megtorolni a rajta elkövetett sérelmet.

Egy hónappal ezelőtt járt itt utoljára Max Milián. Akkor mondta, hogy „majd jönnek a vitéz román seregek, azok beváltják, amit én ígértem.” Grósz ettől nem nagyon ijedt meg, mert úgy gondolta, hogy a román seregek eljövetelebe mások is beleszólnak, nemcsak Max Milián, aki azóta Brassóban van és igen nagy befolyással bírhat, amint a leveléből kitűnik.

Mert még mindig nem feledkezett meg arról, hogy mit ígért régi házigazdájának és levelet írt annak, amely a következőképen hangzik:

Brassó, November 15. 1918.

Grósz Ur!

A mai események következtében, amikor Erdélyben egy román állam nemsokára alakulni fog, amelynek hatalma alatt Bihar megye is, tehát Nagyvárad is bele fog kerülni és mivel a dicsőséges román hadsereg Nagyváradba való bevonuláskor nem akarom, hogy a bosszúálló vitéz románok a piszkos husodban megmocsokoljanak a drága kezeiket, azért arra figyelmeztetek, hogy minél hamarabb tisztuljon el Nagyváradból, mert más esetben a legközelebb időben látogatni foglak és drága feleségeddel együtt hat szem közt románul fogunk beszélni. Követelek magától, hogy azonnal válaszoljon, hogy el fogja hagyni Nagyváradot. A címetem már tudod: Brassó — több nem kell. De bizonyosan értesítsd meg engemet, mert más esetben baj lesz. „Huncut a román” vagy „Menjen Romániába” és más ilyenféle szavakért, amelyekkel feleséged engem súlyosan megbántott, azokat most sem elfelejtettem és Adél e szavakért súlyosan fog megbűnhődni, vagy ott, vagy Radosicban, vagy akárhol elmenekülne, vagy bujkálna. — Tehát jegyezzétek jól mindakettő, hogy mit mondtam!! Tíz napi gondolkodási időt adok mindakettőnek, tehát November 25-ig és ha addig nem fogom kapni a választ egy ajánlott levélben, akkor azonnal fogok Nagyváradra utazni.

Bocsánatot nem fogadok tőletek.

Az, akivel találkoztál ezelőtt egy hónappal.

Brassó. Több nem kell!

Max Milián urat, a fiatal kis papot annyira ismerik Brassóban, hogy más nem is kell a címbe, csak: Brassó.

A levél, amely Wilson a nemzetek örendelkezési jogáról felállított elvének furesa értelmezését dokumentálja, a rendőrségen fekszik, szerényen, félősen, pedig Max Milián vitéz román seregeket is elhelyezett benne.

HIREK

* **Katholikus női egyesületek értekezlete.** A katolikus nővédő egyesületek, Urnök Mária Kongregációja, iparosnők kongregációja, Urleányok kongregációja, Leányklub, Oltáregyesület és Sajtóhölgybizottság tagjait vasárnap, f. hó 24-én délután 4 órakor a Katolikus Kör választmányi termébe fontos ügyek megbeszélésére, közös szervezkedés céljából tisztelettel meghívjuk. Tekintettel az igen fontos ügyre, kérjük feltétlen és pontos megjelenésüket.

* **Rozsliszttel keverjük a buzalisztet.** Tudatom a város közönségével, hogy miután jelenleg buzakenyérliszt helyett nagymennyiségű rozsliszt utaltatott ki, szükségessé vált, hogy a kenyér részben buzalisztból, részben pedig rozsliszttől állítsák elő. Ebből kifolyólag esütöttök 1918. november 21-től kezdődőleg a pékek csakis 50 százalékos buzaliszt és 50 százalékos rozsliszt keverékből előállított kenyeret süthetnek és hozhatnak forgalomba. Az így 50 százalékos buzalisztból és 50 százalékos rozsliszttel előállított kenyér árát további intézkedésig a következőkben állapítom meg: 1 kg. kenyér 50 százalékos buzalisztból és 50 százalékos rozsliszttel péknél kilogrammonként 92 fill., viszontelárusítónál 96 fill. A natósági liszt és élelmiszer üzletekben 1918. november 21-től kezdődőleg a november 21-től 28-ig szelvényre további intézkedésig rozsliszttel fognak kiszolgáltatni 1.08 K maximális árral. Nagyvárad, 1918. november 19-én. Lukács Ödön polgármester-helyettes.

* **A Munkásgimnázium hétfő este nyílt meg a Ritoók-utcai elemi iskolában.** Uőlagos buratközásra úgy férfiak, mint nők jelentkezhetnek még e héten este 7 órakor az iskolahelyiségben.

* **A Szent Vince-intézetben 18-án megkezdődtek az előadások.**

* **Az Urleányok Mária Kongregációja ma délután fél 5 órakor tartja összejövetelét a szokott helyen.**

* **200 rendőri állás betöltése.** A rendőrkapitányi hivatal 200 rendőri állást fog betölteni. Ennek előrebocsátásával, hogy a város vezetőségétől nyert felhatalmazás folytán a legkisebb rendőri fizetesként évi 3600 koronát helyezek kilátásba, főlhivom mindazon katonaságtól leszerelt fiatal, erőteljes, büntetlen előéletű, irni, olvasni tudó polgárokat, hogy akik rendőri állást óhajtanak elnyerni, erkölcsi bizonyítvánnyal felszerelt, sajátkezüleg írott kérvényeiket hozzam címezve mielőbb adják be Bartha Béla szolgálatvezető reudőrkapitányhoz, mert az első rendőrsorozást már folyó hó 23-án délelőtt 9 órakor meg fogom ejteni. Nagyvárad, 1918. november 19-én. Jánossy tb. rendőrfőkapitány.

* **A kihágási bíróság nem tűz ki új tárgyalásokat.** A miniszteriumtól tegnap leirat érkezett a rendőri kihágási bírósághoz, melyben a miniszter elrendeli, hogy december 1-ig ne tűzzenek ki új tárgyalásokat. Ezidő alatt azokat az ügyeket kell feldolgozni, melyekben már tárgyalásokat tartottak. A már kitűzött tárgyalásokat azonban megtartják, szintugy az előállításokat is foganatosítják.

* **A tanítás ideje az iparos tanonciskolában.** Az iparoktatási bizottság f. hó 19-én tartott gyűlésén a tanuló ifjuság kérelmére kimondotta, hogy az esti előadásokat — melyeket a háborús viszonyok miatt kellett az órarendbe beilleszteni — eltörli. Elvi határozatot hozott egyben a vasárnapi rajzoktatásnak hétköznapokra való áthelyezése tárgyában is. Ezen határozatával az ipariskolára felügyelő bizottság nemcsak azt akarta kifejezésre juttatni, hogy az új idők szellemében óhajta az iparoktatást átalakítani, hanem azt is, hogy a jövő iparosság érdekeit szíven viseli. Az a célja, hogy az ifjuság elméleti és rajzi ismereteket gyűjt hessen, melyre a hétköznapon és nappali órák alkalmasabbak, mint az esti és a vasárnapi órák. Viszont ezt az időt használja fel az iparos tanuló egészségének ápolására, lelkének kiművelésére.

Míg azonban az esti órák megszüntetését a felügyelő bizottság saját hatáskörében eszközölhette és a mai nappal már kezdetét is veszi, a rajzoktatás vasárnapról hétköznapra helyezése csak akkor lesz eszközölhető, ha erre nézve kormányhatósági intézkedés történik, ami valószínűleg nem hosszú időt fog igénybevenni. *Addig tehát a vasárnapi rajzoktatás marad érvényben.*

Midőn ezen határozatról a t. tanonctartó mester urakat és a tanuló ifjuságot értesítem, kívánom, hogy az október 31-iki dicsőségteljes, véremlékű forradalmunk ezen vívmány szerete hazánkban és fejlődő városunkban üd ére váljék. Nagyvárad, 1918. november 18. Szűts István ipariskolai igazgató.

* **A Szabadegyetemen ma Korbély József főmérnök tart érdekes előadást a „Kőrösokről.”** A Nagyvárad közönségét közelről érdeklő téma keretében minden oldalról megvilágítja a kiváló előadó a Kőrösök életét, jelentőségüket és kiváltképeket a többtermelés korszakában betöltendő szerepüket. Az előadás a Kath. Kör nagytermében este fél 6 órakor kezdődik.

* **A Népszövetségi Hangya Szövetkezet részjegyeinek aláírót felkéri az igazgatóság, hogy a részjegyek után járó összegeket mielőbb fizessék be, hogy a bevásárló könyvek kiállíthatók legyenek.**

* **A harctérről hazatért magánalkalmazottak gyűlése.** A leszerelt magániszttviselők és kereskedelmi alkalmazottak folyó hó 20-án, szerdán délután két órakor a városháza közgyűlési termében helyzetük javítása érdekében nagy gyűlést tartanak. Ez uton hívja fel a Magánalkalmazott Szövetség az érdekelteket, hogy a gyűlésen teljes számban jelenjenek meg.

* **Adakozás.** Soltész Géza Vida Emil elhunytá alkalmából közszemérváltás címen az anyja és csecsemővédelem céljára 20 koronát adományozott.

* **A katonák fogadására** ujabban adakoztak a következők: Székely Sándor 20 K, öz. Petry Gyuláné 20 K, dr. Molnár Imre 40 K, Ertler Mór 40 K, Obrincsák István 50 K, Spitzer Adolf 100 K, dr. Konrád Jenő 100 K, Dióssy Lajosné 500 K, gróf Széchenyi Miklós 1000 K, Latin szertartású káptalan tagjai 1000 K, Román nemzeti Tanács 1000 K, Speiter Ferenc püspökségi jószágkormányzó 100 K, Balogh Árpádné 20 K, Karácsonyi honvéd üdés 4 K, dr. Konrád Béla 100 K, melyert hálás köszönetet mond a Fogadé Bizottság.

Az orosz szovjet kormány munkás- katonai és paraszt tanácsának végrehajtó-bizottsága.

Az orosz szovjet kormány távirata a magyar kormányhoz

Budapest, nov. 19. (Saját tudósítónktól.)
Félhivatalosan közlik: November 11-én propagandista távirat érkezett az orosz szovjet kormánytól a magyar forradalmi kormányhoz, amely a nagy izgalom, felharmazódott munka következtében elkerülte az érdekeltek tisztviselői figyelmét és így csak ma kerülhetett nyilvánosságra.

A rengeteg hosszú táviratban az orosz szovjet kormány testvéri üdvözlését küldi a felszabadult összes népeknek, katonáknak, munkásoknak és parasztoknak, aztán így folytatja:

— Ujjong szívünk arra a hírre, hogy leráztátok magatokról a béklyókat és a régi császári és királyi kormányt az uralkodóval együtt a pokolba kergettétek. Reméljük és hiszünk benne, hogy a munkások és katonák nem azért rázták le magukról a kapitalizmus igáját, hogy ezután az antant kapita-

listái által engedjék magukat kiszákmányolni. Hiszünk benne, hogy Erdély románjai nem azért rázták le magukról a magyar mánások jármát, hogy a román bojárok, ügyvédek és pópák igájába dőljenek.

A távirat további részében ó a inti a proletárságot attól, hogy a francia, angol, amerikai kapitalizmusnak higgyen. Az amerikai kormány azon ígérete is, hogy élelmi-szereket fog küldeni: csás. Sevétséget és kenyert csás. a szovjet-kormány küldhet és fog küldeni.

A távirat e szavakkal végződik:

— Lépjetek velünk szövetségre, hogy megvédjük a kapitalizmus felet kivívott diadalt!

— Fel a harcra, yőzelemre! Éljen a világforradalom! Éljen a világ-szovjet köztársaság!

* **Megcáfolják József főherceg név-változási kérelmét.** Budapestről jelentik: Félhivatalosan megcáfolják azt a hirt, hogy József főherceg nevének Alesuthi Józseffé való változtatását kérte.

* **Az ujságírók szabad szervezete ma szerdán délután 3 órakor az Emke külön termében rendkívüli fontos ügyben ülést tart.**

* **Városi tisztviselők és alkalmazottak!** Felkérjük Nagyvárad-városi tisztviselőit és alkalmazottait, hogy ma, szerdán délután 6 órakor a városháza közgyűlési termében tartandó értekezleten megjelenni sziveskedjenek. A polgári radikális párt intéző bizottsága.

* **Ács és kőműves iparosok gyűlése.** Felkérem az ipartestület kötelékébe tartozó kőműves és ács iparosokat, hogy folyó hó 21-én, azaz csütörtök este 5 órakor az ipartestület helyiségében rendkívül fontos ügyben megjelenni sziveskedjenek. Tisztelettel Czeglédi Jeremiás ipt. elnök.

* **Nyílt válasz a nyílt fellebbezésre.** A lapok vasárnapi számában Haltenberger Vilmos gyáros ur a nyilvánosság előtt panaszkolja el a biztonsági járulék aránytalanul való kirovásával felmerült sérelmeit. Erdemben csak azt jegyezzük meg, hogy a város bizottságához szükséges összegeket nem idegen önkény róta ki, hanem az érdekeltektársadalmi körök osztották fel saját belátásuk szerint. Haltenberger ur járulékát is a helybeli gyáros és vállalkozó testület állapította meg szakszerű kartársias belátása szerint tizezer koronában. Azonban kivülálló előtt is nyilvánvaló, hogy a városon kívül fekvő gyártelep és Rákóczi uti előkelő üzlet védelméhez és forgalmához csak nagyobb összegű áránnyal. Haltenberger ur önkényesen 1500 koronával akarja elintézni a forradalmat, ennyire becsüli a saját és polgárság élet-vagyonbiztonságát. Ellenben a költéséget nem kímélve az összes hírlapokban dezavualja a biztonsági járulék felajánlás rendszerét. Vegye tudomásul a nyilatkozó ur és hasonló spóroló érdekeltségek, hogy a rendfentartáshoz csak úgy mint a háborúban, fedezetre van szükség, amit egyelőre a városi polgárság kell, hogy a kormánynak előlegezzon. Ha aztán minden önzetlen társ-

dozásunk ellenére fedezethányon a rendfentartási kísérlet hajótörést szenvedett, azért Haltenberger urai és rövidlátóan takarékoskodó társait fogja terhelni a felelősség. Nemzeti Tanács Végrehajtó bizottsága.

* **Házasság.** Korda Ödön és Löwy Ilon a november 17-én Szegeden házasságot kötöttek. (Minden külön értsi és helyett.)

* **Elektrotechnikai tanfolyam.** A helybeli fa és fémipari szakiskolán folyó hó 21-én nyílik meg az elektrotechnikai előkészítő tanfolyam. Beiratkozni a szakiskola igazgatósági irodájában és a megnyitási napon este 7 órakor a perces-utcai helyiségben lehet.

* **Halálozás.** Kreznerich Ferenc a margittai római kápolna hírközlője régi, érdemes kántorintója meghalt. Temetése 18-án volt. Öv. Zimmer Károlyné szül. Tóth Ágnes 63 éves korában elhunyt. Temetése 21-én d. e. 9 órakor lesz a Vámbáz utcai gyászháztól.

* **Dán vaját árul a város.** Tudatom a város közönségével, hogy 1918 november 21-től kezdődőleg a november 21-től 28-ig terjedő zsidóellenesség ellenében zsidó helyett most érkezett friss dánvaját, még pedig személyenként 8 dekát fog kiszolgáltatni. A dánvaj maximális árát filogrammonként 32 koronában állapítom meg. Nagyvárad 1918 november 19-én. Lukács Ödön polgármester helyettes.

* **A kiutalt fa elszállítása.** Tekintettel azon körülményre, hogy a városháza gazdasági ügyosztálya által már eddig is kiszolgáltattott nagymennyiségű tűzifához szállítása a legnagyobb nehézségbe utkozik s a tűzifakereskedők a náluk kiutalt tűzifamennyiséget elszállítani képtelenek figyelemzetjük mindenképpen, akik a városól tűzifatulványt nyertek, hogy tűzifájukért általuk fogadott fuvarossal jelenkezzenek a fakeskedőknel, annyival is inkább, mint ezzel a tűzifa kiszolgáltatást saját javukra is megkönnyítik. Nagyvárad, 1918. évi nov. 19. A Nagyvárad Nemzeti Tanács.

* **Zongora és énekórákra** beiratkozni lehet naponta d. e. 12 óráig. Előkészíték a Zeneakadémiára és énektanítói tanfolyamra. Tisztelettel Lamprecht Mici, az Országos M.

Kir. Zeneakadémián államilag képesített okl. ének- és okl. zongora-tanítónő, Arany János-utca 4. Ugyanott új zongora vagy pianinó eladó, esetleg bérbeadó.

Legújabb fűzőket legolcsóbban Kesztenbaum Juliskánál

lehet beszerezni.

Rákóczi-ut, (Korona gyógyszer-tár mellett)

Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

Színház.

A színház műsora:

Szerda: Aranyember.

Csütörtök: Pont B. quiet család.

Péntek: Nebántsvirag.

Szombat este: Ocskay brigadéros.

Szombat délután: Hejehuja báró.

Vasárnap d. u.: Leányvásár.

Vasárnap este: Sárga lilium.

Aranyember. Az elmúlt hét nagy sikerre való tekintettel a színház igazgatósága e héten újból beállította műsorába Jókai romantikus terméket, az Aranyembert. Gazdy Aranka, Hevesi Mária, G. Polgár Mariska, Bihari Ákos, Tóth Elek, Várady Lajos és Harsányi Miklós játszik a jelentősebb szerepeket.

Sárga lilium. A brazanzai hercegnek egy régmúlt világból való szerelmét használta fel Biró Lajos e mesterművében arra, hogy bevilágítson a régi magyar hierarchikus társadalmi élet romlottságtól, könnyelmű bűnöktől hemzsegt világába, amelyben a gerinces, meggyőződéses férfinek és a legtisztább lelki nőnek is el kell buknia. Az előadás főszerepei Hevesi Mariska, Aranyossy Aranka, Szigeti Jenő, Tóth Elek, Várady Lajos, Bihari Ákos és Harsányi Miklós kezében vannak. A darab színre hozása a színtársulat nagyrésztét foglalkoztatja.

MOZI.

Az Apolló nagy attrakciója. Nem mindennapi érdekességű filmujdonosság bemutatója várja ma az Apolló publikumát. Az igazgatóságnak sikerült megszerezni a film piac egyik sokat emlegetett eseményét, a Diana című eredeti konstrukcióju nagyszabásu ujdonságot. A Diana mitológiai történet, a klasszikus mitosz varázsa lengi át és a modern technika valósággal visszabüvölte az istenek korát. A filmgyar, mely a nagy szerű felvételeit vállalta, a legkitünőbb nemzetközi színészeket szerződtette a fontosabb szerepek eljátszására és a címszerep alakítója nemcsak tehetségével, hanem szépségével is felünést kelt. A beállítás és a rendezés mesteri. A műsor többi száma is szenzáció.

URANIA	MA
mozgószínház	Fantomasz kastélya.
	Este 7 órai kezdettel.

Szerkesztésért felelős: HILF LÁSZLÓ.

Niadótulajdonos: Szent László-nyomda r. t.

KÖZGAZDASÁG

Felhívás Nagyvárad összes kereskedőjéhez.

A lezajlott világháború rombalmazzá tette a világot. A romhalmazon új világ van keletkezőben, amely a népek önrendelkezési jogán fog felépülni. Új országhatárok között együttélő népek testvéries együttélését várhatjuk. Az új Magyarországon is. A népek testvéries együttélése mellett azonban a gazdasági érdekek becsületes harcával számolnunk kell.

A múlt tapasztalatai és a jelen tanúságai kétségen felül helyezik, hogy valamely osztály, vagy foglalkozás bármily jogos és közérdekkel is egyező érdekei csak úgy számíthatnak érvényesülésre, ha az osztály, vagy foglalkozás egyedei a szervezettség erejével tömörülnek és mint egységes hatalom éreztetik befolyásukat az államkormányzat és törvényhozás keretében.

Ez a megfontolás indította az alulírott szervező-bizottságot arra, hogy törekedjék Nagyvárad összes kereskedőit a szervezettség erejével egy testbe tömöríteni avégből, hogy mint jelentékeny szervezett erő, úgy Nagyváradon, mint országosan is a kereskedelem jogos igényeinek védelméért, ha kell, a harcot felvegye és mindenkiel szemben mint jelenős hatalom lépjen fel és követelje a kialakulás során jogos érdekeinek figyelembevételét és honorálását.

Felhívjuk tehát Nagyvárad összes kereskedőit, a legmagasabb fokozatban levő kenykedőket éppúgy, mint a legkisebb körben működőket, hogy f. hó 21 én, azaz csütörtökön délután 6 órakor a kiűzött cél megvalósítása érdekében követendő eljárás megbeszélése végeit a Kereskedelmi és Ipar-kamara székházában tartandó értekezletre önkéntesen jelenjenek meg.

Minden kereskedőnek az ország és maga iránti kötelessége a megjelenés!

A szervező-bizottság.

Szállítási vállalat

TÜZIFA, SZÉN, BOR, BUTOR
ÉS MINDENMŰ MÁS EGYÉB
APOLLÓ TŐZSDE.

RÁKÓCZI-ÚT 22. SZÁM.
TELEFONSZÁM: 11-41.

GÉPMUNKÁS

felvétetik

a Szent László-nyomdában.

Félix gyógyfürdő

Nagyvárad mellett

Kelet-Magyarország leglátogatottabb hőviz fürdője. Természetes 49°C hőmérsékletű forrás, kőszvény, csusz stb. ellen

Télen-nyáron nyitva!
Villanyvilágítás!

Téli szeziónban (október-május) pensiórendszer. Prospektust díjtalanul küld a Fürdőigazgatóság.

A Félix-fürdő kedvezményes jegyei a Munkásbiztosító Pénztárnál kaphatók

Sarokház eladó.

Nagyhidhoz közel, iparosoknak különösen alkalmas nagy műhelyekkel. Értekezhetni:

Lőrincz Herriknél
Zöldfa-utca 9. szám.

VAS és rézágak,

afrik és lószőrmátracok, amerikai és sodrony-ágybetétek: öszszehajtott ágak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon-szám: 558.

APOLLÓ
mozgó-
színház

MA

Nincs tovább.

Előadások kezdete hétköznap 5, szombat, vásár- és ünnepnap délután 3 órakor.

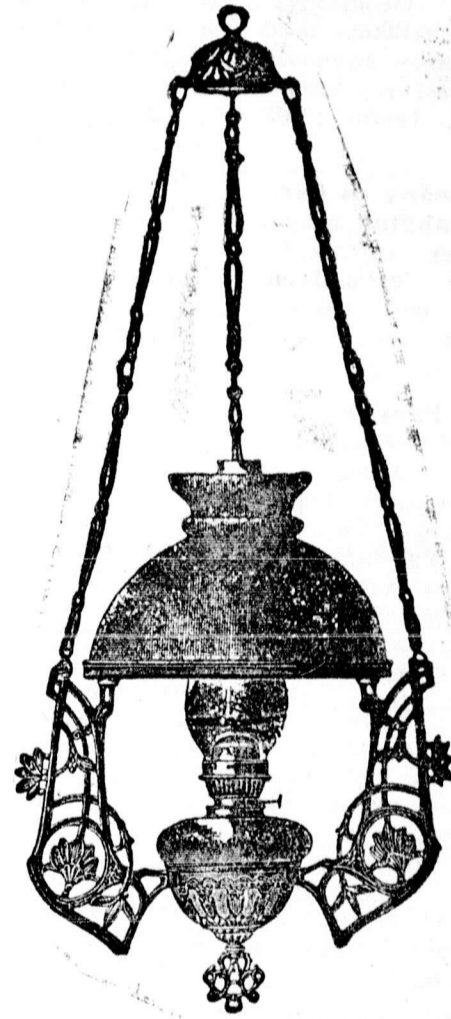
VIGADÓ
mozgó-
színház

MA

Fantumasz kastélya.

Este 7 órai kezdettel.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Teáskészlet színes tálcával	40.-
Kávékészlet	40.-
Feketekávé készlet színes tálcával	40.-
Mosdókészlet finom majolika sz. felsz.	80.-
Főző lábasok tűzálló	6.-
Főző fazék tűzálló	5, 6, 7, 8, 9, 10.-
Befőtteskészlet finom aranyozással felsz.	40.-
Függőlámpa csigás felszerelve	80.-
Falitükör színes aranyozással	40.-
Ebédőkészlet sz. aranyozással 6 szem.	300.-
Ebédőkészlet színes finom minátval 100 rézes, teáskészlet el együtt	500.-

Diszjúárak, majolika disztárgyak, valódi cobald diszjúárak, terakotta figurák, chinaezüst és alpacca ezüst áruk
legnagyobb választékban.

Képkerekezés, ablaküvegezés.
Eladás nagyban és kicsinyben.
Árak viszonteladóknak is érvényesek.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa és diszjú-
áru nagy gyári raktára Nagyvárad,
Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.
Telefon 3-72. Telefon 3-72.

Gyári telefon: 34

SZIVES TUDOMÁSUL!

Gyári telefon: 34

1914 év kezdete óta kincstár részére berendezett üzememben a katonai munka megszűnt. Szállodai és magánruhák gőzmosását, gőzvasalását (kalanderezését) tiszta szappanporral már végzem, egyben gallér és kézelő tisztítására szükséges átalakítás folyamatban van, rövidesen elkészül. Amennyiben a harctérről elsőrendű szakembereim visszaérkeztek, festés és vegytisztítást raktáromon levő elsőrendű anyaggal szakszerűen és gyorsan végezhetem. Katonai ruhák, szövetek átfestését, csipkefüggönyök tisztítását stb. elsőrendű kivitelben.

GYÁR

FELVÉTELI ÜZLETEK:

HALTENBERGER

állomás felett. Rákóczi-ut 7. Telefon 14-69.

kelmefestő és vegytisztító-gyáros, NAGYVÁRAD.

TELEFON: 34. Szent László-tér (Dell'Ortó mellett)

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

2 jó családból való fiu fűszeres tanulónak fizetéssel felvétetik a Népszövetségi „Hangya” főüzletében Rákóczi-ut 2.

Portörülők és padlótörülők darabja 6 korona 50 fillér. — Hegedűs János, Rákóczi-ut 1. szám.

Téli karalábét és olasz-káposztát nagyobb mennyiségben házhoz szállítunk maximális árban. Megrendelhető Moskovits Adolf és Fiainál. Telefon 15-08.

Női, leány és gyermekkabátok, blousok kötények, keztyűk, harisnyák legolcsóbban: Czillér Imre nagyruházában.

Pemete és hársamézcsukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárában, a városháza mellett.

Tyukszemirtó három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Ruhaszövetek, selymek, bársonyok, szörmeujdonságok, szőnyeg és fehérművek legolcsóbban Czillér Imre nagyruházában.

Keresünk azonnali belépésre egy irodaszolgát, egy éjjeli őrt, kettő kenőmunkást és éjjeli munkára lakatos. Moskovits Mór.

Egy borotva valódi solingeni ezüstacél 12 kor.

Egy nagy tartós szobaseprű erős fanyéllal 7-50 K. Piaci táskák 7 K-tól feljebb mindenárban kaphatók.

Ruhafesték feltétlen jó minőség csomagja 50 fillér. kipróbált finomabb minőség 70 fillér. **Viszonteladónak 100 csomag vételnél 60 százalék engedmény.** Kapható a „BÉKA”-boltban, Zöldfa-utcán.

Likör és rumkomposztók, Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. essentiák. Törköly, Szilvórium, Seprő, Cognac-aktvonatok használati utasítással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogeriájában, Nagyvárad.

Ne dobja ki pénzét a ruhákért, mert a kintőn bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag tisztíthatja. Egy levél ára 70 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárában, a városháza mellett.

Poloskairtó Maksin biztos, kipróbált, megbízható poloskákirtásra. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Tavaszi szeplők, májfoltok, bőrpörösség, kiütés, miteszerek ellen biztos az IPO-krém. Ára 5 kor. és szappan Vióra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Bérbeadó Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László tere) korcsma, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség hosszabb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r.t. nagyváradi cégnél nyerhető.

Spanyolnátha járványoknál betegszobákban *lenyó (borovicska) szobaiilat* kitűnő dezinficiáló permetező szer kapható Farkas István Apolló drogeriájában.

HIRDETMÉNY!

Tudomására hozom Nagyvárad város és Biharmegye közönségének, hogy a Városi Kávéházamat eladtam és a visszamaradt

kávéházi italokat nagybani áron bocsájtom a t. fogyasztóközönség rendelkezésére azon megjegyzéssel, hogy a borokból 10 üvegnél kevesebb nem kapható. Helybeli megrendelőimnek üvegenként 10 fillér küldőndij ellenében kivánságára már házhoz is szállítom.

Kérem azonnali szíves megrendelésüket, mert nagyon sajnálnám, ha a későbbi jelentkezőket már nem volna módomban kiszolgálni.

HERCZ IMRE
Rákóczi-ut 12. (Apolló-palota.)
Telefon 4-38. Telefon 4-38.

RÉSZLETES ÁRJEGYZÉK:

FEHÉR BOROK: Palugyai Leányka 12-50, Palugyai Rizling 12-50, Palugyai Chateau 12-50, Domány Rizling 12-50, Domány Magyarádi 12-50, Domány Zöldszilvany 12-50, Hg. Windisch-Graetz 12-50. Beretvás: Ezerjó 13-50, Beretvás Zamatós 13-50 kor.

TOKAJI BOROK: Aszu 0-5 l. 25, Szamorodni 0-5 l. 12-50, Szamorodni 0-2-5 l. 7 K.

VÖRÖS BOROK: Bordeaux Beretvás 0-7 l. 13-50, Chateau Windischgraetz 0-7 l. 13-50, Chateau Palugyai 0-7 l. 13-50, Egri Vörös Tokaji Bortermelő rt. 0-7 l. 13-50 kor.

KÜLFÖLDI BOROK: Malaga 0-7 l. 38-00, Sherry 0-7 l. 38 kor.

PEZSGŐK: Törley, Dietzl, Palugyai, Transilvan, Goldeck, üvegenként 50 kor.

LIKÖRÖK: Triple Sec, Sherry Brandi, Cordiol Medok, Curasso, Allasch, Különféle francia likörök, Gyomorerosítók, literenként 58 korona.

Az árak üvegcserevel, vagy üvegenként 2 korona betéttel értendők.

Kicsinybeni eladásra, főlerakatom **JANOVICS IGNÁCZ** bodega üzletében Rákóczi-ut városi kávéházzal szemben, a fent jelzett árak mellett beszerezhetők.

A Sajtó hölgybizottság könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Mocsáry Sándor

törv. bej. cég.

Villany-, gáz- és vízvezetékszerelő, bronzműves, bádogos, lakatos, műszerész és galvanizáló. Irógép-, kerékpár-, grammofonjavító és nikkelező.

Iroda és raktár:
Zöldfa-utca 8. Telefon 1404.
Ipartelep:
Szent János-u. 22. Telefon 532

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolából kimaradt tanulókat magánvizsgára előkészít felelősséggel

a Középiskolai Előkészítő Donát-tanfolyam

Beöthy Ödön-utca 30. sz. Telefon 1000.

Új kereskedelmi tanfolyam

hölgyek részére (gyors- és gépírás, számtan, könyvvitel, helyes és szépírás) szeptember 15-től kezdve a DONÁT-féle tanfolyamban Beöthy Ödön-utca 30. Telefon 1000. Telefon 1000.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD, Nagy Sándor-u. 1. Parkszálloda épületében

Interurbán telefon: 11-53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója.

Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

NAGYVÁRAD VÁROS VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. **Csillárok**, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerelő telefonja 55.